

LO PEPIÒT DE BALAZUC

Desempuïsh l'esguit deu dia l'òmi que caminava, lo mandingo sus l'esquia. Que n'anava ad ua en tot tortejar drin. De l'anfòrja que passava lo haut d'un tamborin aussalés dab las soas duas croças artistalhadas. Que s'estanquè un moment entà tornar gahar l'alet e que llevè lo cap en tot pleà's los paumons. Lavetz qu'apercebó, auborat sus un pitarret rocassut, lo vilatge fortificat de Balazuc. Que hasó un sospit de solaç : qu'èra quasi arribat au cap deu son camin. Totun lo còr que'u pataquejava hòlament ; non pas pr'amor de la lassadèra deu viatge, mes meilèu pr'amor que sentiva au còp espèr e cranhença. Be savèva que se lo son amic Zefirin se trobava au vilatge, l'ajudaré shens lo perdequejar : pendent la guèrra que l'avèva sauvat la vita en possar-lo bruscamment en un cratèr d'obús entad evitar lo tir de mortèr seguent. Aqueste que passè en suspart d'eths, qu'esclaquè un chic mei luenh e un esclat que'u deishè en lo cavilhar, enqüèra en l'aire ad aqueste instant, un sovier escosent e la soa arranquejada. Gratiud infinita e promessas d'estar totaument a la soa disposicion au mendre mand. N'avèvan pas entercambiat sonque quate o cinc cartas postaus au cors de las vint e tres darrèras annadas, mes qu'èra segur que lo Zefirin non l'avèva pas oblidat ; los ligams qu'èran solides, indissolubles. Que's tirè ua poma deu sacòt e que's sedó sus un tarrèr tà la clacar. Lo shuc fresquet e petilhós que'u tornè suu pic energia e hidança. Haut ! en camin un còp de mei. Sus la plaça deu vilatge qu'avó ua enveja irrepressibla de har los adishatz aus estatjants dab ua cançon deu son país, coma se volèva estar acceptat. Que s'installè devath un olivèr e que's gahè a shiular un branlo en tot percutir dab las mans las còrdas deu son tamborin. A còps que cantava un verset en gascon e qu'apotgè tanben quauques pas de dança. Au principi lo monde que s'atropèren. Pro lèu, en audir aquesta lenga deu cohet a sortir de la boca d'un pelatroish espelhondrat, berrut e ranc, los òmis que deishèn la plaça en escupir au sòu, las hemnas que tirèn los còishes tà tornar tà casa e los drollets que's hiquèn a lo getar calhaus en tot cridar : « Pepiòt, pepiòt, tira't de la halha ! » Un deus calhaus que maquè lo son instrument. Que's sarrè las causas e que s'adralhè de cap a l'especieria on demandè en francés : « Monsieur Zéphirin Roumiguières, s'il vous plaît. » Que'u trobaratz hens la glèisa. Un còp escrutinat lo visitaire, lo curat que s'escridè : « Mon Diu ! Benjamin. » En lo presbitèri, davant un tròç de pan dab hromatge e un vèire de vin que'u condè tota l'istòria : las annadas d'aprèsguèrra a Beòst, penivas mes urosas, lo maridatge dab ua gojata de Laruns, lo nin esperat, apuïsh... lo drama. En bojar un trenç un dia a l'aubeta que vedó ua humatèra a l'ensús de la bòrda. Que las gahè a quate, mes quan arribè tot qu'èra brasa ; morts los pairs, morta la hemna dab lo nenet. Quina desesperança ! Que venó tèrras, tropèths, apèrs e bastissas qui damoràvan, que dè los sòus aus sògres, llevat quauquas monedas e, arron las funeralhas, que s'aviè. Zefirin, mantienut curat de Balazuc desempuïsh quinze ans pr'amor de la tuberculòsi, que l'empleguè au casau, a la cosina e a la sacrestia, mes shens contacte dab los fidèus. Lotjat, neurit, un petit peculi en sus. Cada còp que sortiva qu'arrecebèva gargalhs, calhaus e janglerias. Shens arrespóner, qu'amassava los calhaus, los bailinava en pensar dab tristèr au defunt dròlle. Aquera maumiada que durè dinc au dia quan sauvè un d'aquestes sauvatjons de la neguèra hens l'Ardecha. Lavetz la poblacion que'u saludèn dab respècte mes tostemps dab menshidança. A la mort deu curat que debó anar-se'n tau « Mas de la Vignasse », en çò deu nebot de Zefirin, on contunhè lo son ofici de casalèr e cosinèr. De mei que hasèva l'òsca. Qu'avèva après lo provençau dab lo curat e los poblants de Labeaume o Ruoms qui'u tractàvan amistosament. Que l'agradava passar las seradas sedut devath l'amorèr centenari au ras deu molin d'olivas, en béver un anís hresc e en devisar dab lo nebot, mossur Chazaly, qui s'enorgulhiva de'u poder recitar l'òrdi deus dièsis e deus bemòls. L'especièra de Balazuc que'u visitava sovent pr'amor que vienèva véder la soa sòr qui entertienèva « la Jarjatte », maison vesia d'un coble de parisencs. Qu'èra tostemps estada aimabla. Hilha deu panissèr, nomada Blanca pr'amor de la haria ambienta, joeneta, qu'èra estada plaçada en ua propietat viticòla deu Medòc e atau que parlava lo gascon. Eth, qu'esperava las soas visitas en petrilhar mei anar mei e lo dia quan decidí de desemposcar lo tamborin, que s'ac sabó de segur: dab era, lo Pepiòt, com l'avèvan chafrat, qu'anava arrevità's de pos. Quiò, de pos... dab era !